

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ

ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

Ι. Π. ΠΥΡΡΑ

Έτησία συνδρομή άρχ. ν. 3, προπληρωτέα εν τῇ άρχῇ τοῦ έτους.

ΕΤΟΣ Δ'.—Έν Αθήναις, τῇ 1 'Ιουλίου 1882.—ΑΡ. 8.

Α'. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ.

Περὶ μιάσματος καὶ μολύσματος.

Τὸ θέμα τοῦτο ὑπάρχει ἐκ τῶν εἰσέτι σπουδαίως συζητημένων. Οἱ ἀρχαιότεροι ἰατροὶ ἐχοῶντο ταῖς λέξεσι *Coulage* ἢ *anti* τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως μίασμα, καὶ *virus* ἀντὶ τοῦ μολύσματος. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ὅρισμὸν τῶν δύο τούτων λέξεων σημαντικὴ ἐστὶ σύγχισις ἐπικριτέῃ ἀφύροντες ἐπὶ τοῦ παρίντος τὴν περὶ ταῦτα διατριβήν, διαλαμβάνομεν ἄλλα περὶ τῆς ποιότητος καὶ ιδιότητος τοῦ τε μιάσματος καὶ τοῦ μολύσματος.

Τὸ ὄνομα μίασμα πρῶτος ἀναφέρει ὁ θεὸς Ἰσποκριτής (π. φυσῶν) ὡς ἔν τι ἀεράδες, ὅπερ εἰσερχόμενον εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἐπιφέρει τὰς ἀρρωστίας.

« Μετὰ ταῦτα τοῖνυν εὐθὺς ρητέον οὐκ ἄλλοθεν πόθεν εἰκὸς ἐστὶ γίνεσθαι τὰς ἀρρωστίας μάλιστα, ἢ ἐντεῦθεν, δταν

τοῦτο ἢ πλεον ἢ ἔλασσον, ἢ καὶ ἀθροότερον, καὶ μεμιασμένον νοσηροῖσι μιάσμασιν εἰς τὸ σῶμα εἰσέλθῃ. ,,

Ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν διαλαμβάνει τὸ μίasma καὶ ὁ Γαληνὸς (π. πυρ. διαρ. Α.)

Ἐπάρχει ἐν τῇ φύσει ὕλη τις ὀργανικὴ ἀόρατος γυμνοῖς ὀφθαλμοῖς, ἐχθρὰ καὶ φθοροποιὰ τῆς ζωικῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, ἣτις εἰσερχομένη ἐντὸς τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ ἀνθρώπινου σώματος ἐπιφέρει πολλαπλασιαζομένη ζυμωσύντινα καὶ σήψιν, ἐξ ὧν ἐπιγίγνονται ἀλλοιώσεις τῆς ὕλης τῶν ὀργανικῶν μορίων, βλάβαι καὶ καταστροφαὶ τοῦ διοργανισμοῦ, καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς.

Ἡ ὕλη αὕτη εὐρίσκεται ὑπὸ δύο καταστάσεως: ὑπο ἀερτάν, καθ' ἣν καλεῖται μίasma, καὶ ὑπὸ ὑγρᾶν, καθ' ἣν καλεῖται μόλυσμα.

Συνίσταται ἡ ὕλη αὕτη ἐξ ἀπλέτων σμηνῶν μικροζωαρίων, ὀρατῶν μικροσκοπίῳ, διαφίρων φυλῶν κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ τὸ μέγεθος, καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἐνθα πολλαπλασιάζονται. (Ἴδε Φοῖβον ἔτος Γ', σελ. 50. 172, Δ', σελ. 25).

Τὰ μικροζωάρια ταῦτα ὑφίστανται μεταμορφώσεις ἀπὸ σκωληκοειδοῦς καταστάσεως εἰς πτερωτὴν, καθάπερ ἔχει ὁ βόμβυξ καὶ αἱ ψυχὰ καλούμεναι, καὶ παρέχουσιν αἶα.

Ὅταν ὦσιν ὑπὸ τὴν σκωληκοειδῆ κατάστασιν εὐρίσκονται κολυμβοῦντα ἐν τοῖς χυμοῖς τοῦ σώματος, καὶ ἀποτελεῖσι τὸ μόλυσμα· ὅταν ὑπὸ πτερωτὴν, εὐρίσκονται κολυμβοῦντα ἐν τῷ ἀέρι, καὶ ἀποτελοῦσι τὸ μίasma. Εἰσὶν πυκνότερα καὶ πολυπληθέστερα, καθ' ὅσον εὐρίσκονται ἐγγύτερα τῇ παραγωγῇ πηγῇ ταῦτα.

Ἐκάστη φυλὴ τῶν μικροζωαρίων τούτων εὐδίκιμει πρὸς τὴν παραγωγὴν καὶ πολλαπλασιασμὸν τῆς κατὰ τὴν ἰδίαν διάθεσιν τοῦ σώματος, ἣτις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδιοσυγκρασίας αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς διαθέσεως ὡς πρὸς τὴν σύστασιν τοῦ ἀέρος, τὴν θερμοκρασίαν, τοὺς ἀνέμους, τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἠλεκτρισμὸν, κλπ.

Φυσικῶς θεωρούμενον τὸ μίasma καὶ τὸ μόλυσμα, ἔπεται ὅτι τὸ μίasma, ὅν ἐν τῷ ἀέρι, εἶνε ἀραιότερον τοῦ μόλυσματος, ὅντος ἐν τοῖς ὑγροῖς· διότι ὁ αἶρ ἀραιότερος πολὺ ἔστι τοῦ ὑγροῦ. Ὅθεν ὁ μικρὸς ὄγκος μόλυσματος ἀποτελεῖ μέγαν ὄγκον μιάσματος καὶ ἐὰν πρὸς τὴν κυριωτάτην νόσον ἀπαιτῆται ἐλάχιστον ποσὸν μόλυσματος διὰ συγχρωτισμοῦ

ἢ ἐμβολιασμοῦ, δι' εἰσπνοῆν μιάσματος ἀπαιτεῖται μέγαν ποσὸν μiasματοῦχου ἀέρος. (ἀκολουθεῖ).

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΟΥ

Περὶ τοῦ πῶς χρησιμεύουσι τὰ μάλλινα ἐνδύματα.

Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου διατηρεῖται κυρίως ἐκ τῆς θέρψεως καὶ ἐκ τῆς ζωικῆς θερμότητος τοῦ σώματος. Τὰ δύο ταῦτα συστατικὰ τῆς ζωῆς πρέπει νὰ διατηρῶνται ἀναλόγως ἵνα ὑπάρχῃ ὑγίεια καὶ εὐεξία. Ἐὰν τὸ ἐν τούτων ἦνε περισσότερον ἢ ὀλιγότερον, ἢ ὑγίεια βλάπτεται καὶ νόσος παράγεται. Τὸ μάλλον ὑποκείμενον εἰς πλεονασμὸν ἢ μείωσιν εἶνε ἡ ζωικὴ θερμότης, ἣτις ἀενάως ἀποβάλλεται ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος ὅτε μὲν περισσότερον, ὅτε δὲ ὀλιγότερον κατὰ τὴν κρᾶσιν, τὴν ἡλικίαν, τὸ γένος, τὴν κατάστασιν τοῦ σώματος, καὶ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ἀέρος καὶ τῶν παρακειμένων σωμάτων, κλπ.

Ἴνα λοιπὸν διατηρῆται ὑγίεια, πρέπει νὰ διατηρῆται ἢ ἐπὶ τοῦ δέρματος ζωικὴ θερμότης ἢ αὐτὴ πάντοτε χωρὶς ν' αὐξάνῃ οὔτε νὰ ἐλαττωθῇ· νὰ διατηρῆται δηλαδὴ ἀμετάβλητος.

Ἴνα διατηρῆται ἀμετάβλητος, ἐπενοήθησαν τὰ ἐνδύματα, τῶν ὁποίων κύριος σκοπὸς εἶνε νὰ περικαλύπτωσι τὰ κυριότερα μέρη τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, καὶ ὅταν ὑπάρχῃ περισσοτέρα θερμότης ἐπὶ τοῦ σώματος, ν' ἀφίρωσι ταύτην νὰ ἐκπέμπηται, ὅταν δὲ ὑπάρχῃ ἀρκετὴ, νὰ διατηρῶσι ταύτην, καὶ νὰ μὴν ἀφίρωσι νὰ ἀφαιρῆται περισσοτέρα ἐκ τῶν πέριξ σωμάτων οὔτε νὰ ζεσταίνηται περισσοτέρον διὰ τῆς προσβολῆς ἐξωτερικῆς θερμότητος.

Τὸ ποσὸν τῆς ἐκπεμπομένης ποσότητος ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος δὲν εἶνε πρὸς ὕλους ἐπίσης, διότι ἐξαρτᾶται, ὡς ἔρρεθη, ἐκ τῆς κρᾶσεως, ἡλικίας κλπ. εἰς ἄλλους πρέπει ν' ἀποβάλληται περισσοτέρον, ὡς εἰσιν οἱ αἱματώδους κρᾶσεως, εἰς ἄλλους ὀλιγότερον, ὡς εἰσιν οἱ λεμφικῆς κρᾶσεως· διότι εἰς τοὺς μὲν παράγεται ἐν τῷ σώματι περισσοτέρα, εἰς τοὺς δὲ ὀλιγότερα θερμότης.

Οι αιματώδους λοιπόν κρᾶσεως πρέπει νὰ ἐνδύονται ἐλαφρότερα ἐνδύματα παρὰ οἱ λεμφικῆς· διότι ἐκεῖνοι ἔχουσι ἀνάγκην ν' ἀποβάλληται περισσοτέρα ποσότης θερμότητος ἐκ τοῦ σώματος, καὶ νὰ μὴν ἐμποδίζηται ἡ ἀποβολὴ ταύτης ἐκ τῶν ἐνδύματων· ἐν δὲ οἱ λεμφικοὶ ἔχουσι ἀνάγκην νὰ διατηρῶσι περισσοτέραν ἐπὶ τοῦ σώματος θερμότητα καὶ νὰ ἐμποδίζηται διὰ τῶν ἐνδύματων ἡ ἀποβολὴ καὶ ἡ ἀφαίρεσις ἐκ τῶν ἔξωθεν ψυχρῶν.

Τὰ ἐνδύματα λευκῶν σκοπῶν ἔχουσι νὰ διατηρῶσι προσήκουσαν θερμότητα τοῦ σώματος καὶ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν ἀφαίρεσιν ἢ πρόσθεσιν ἐκ τῶν ἔξωθεν σωμάτων. Πρέπει λοιπὸν νὰ μεταχειρίζηται ἕκαστος ἐνδύματα, ἔχοντα τὴν ιδιότητα πρὸς ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν σκοπῶν τούτων.

Τὰ ἐνδύματα κατασκευάζονται ἢ ἐκ μαλλιῶν, ἢ ἐκ βάμβακος, ἢ ἐκ μετέξης, ἢ ἐκ λίνου. Ἐκαστὸν εἶδος τούτων ἔχει καὶ χωριστὴν ιδιότητα ὡς πρὸς τὸν ριθέντα σκοπὸν.

Τὰ μάλινα ἐμποδίζουσι περισσότερο τὴν ἀποβολὴν τῆς θερμότητος τοῦ σώματος, καὶ διατηροῦσι ταύτην ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ· ἀλλ' ὡσαύτως ἐμποδίζουσι καὶ δὲν ἀφήνουσι τὴν ξένην ἔξωτερικὴν θερμότητα οὔτε τὸ ψύχος νὰ προσβάλλωσι τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος. Οἱ αιματώδεις λοιπὸν, οἵτινες ἔχουσι ἀνάγκην περισσοτέρας ἀποβολῆς θερμότητος ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος τῶν, δὲν πρέπει νὰ φορῶσι κατάσαρκα μάλλινα ἐνδύματα. Οἱ λεμφικοὶ ὅμως, οἵτινες ἔχουσι ἀνάγκην διατηρήσεως τῆς θερμότητος τοῦ σώματος, πρέπει νὰ φορῶσι κατάσαρκα μάλλινα ἐνδύματα. Τὰ ἐνδύματα ἔχουσι καὶ ἄλλην ιδιότητα, νὰ ἀπορροφῶσι κατ' ὄλιγον τὴν ὑγρασίαν καὶ μάλιστα ὅταν δὲν ἔχη μεγάλους πόρους ἢ ὑφὴ τῶν. Οὕτως διατηροῦσι τὴν ὑγρασίαν, ἥτις παράγεται ἐκ τῆς ἀδήλου διαπνοῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος περισσότερο. Ὡστε ὁ αιματώδης, ὅστις ἀποβάλλει μετὰ τῆς ζωικῆς θερμότητος καὶ περισσοτέρους ἀτμοὺς ἐκ τοῦ σώματος, φορῶν μάλλινα κατάσαρκα ἐνδύματα, διατηρεῖ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος τὴν ὑγρασίαν, ἥτις βλάπτει, διότι ἐμποδίζει τὴν ἐλευθέραν ἀποβολὴν τῶν ἀτμῶν, καὶ οὕτως προκαλοῦνται ἐξάψεις καὶ συμφυρήσεις· ἐν δὲ εἰς τοὺς λεμφικοὺς, οἵτινες ὀλίγους ἀτμοὺς ἀποβάλλουσιν, ἀφελοῦσι.

Τὰ βαμβυκερὰ ὅμως καὶ εὐκόλως ἀπορροφῶσι, καὶ εὐκόλως ἀποπέμπουσι τούτους, ἐκ δὲ τῆς ταχείας ἐκπομπῆς τῆς

ὑγρασίας καθίστανται ψυχρὰ, καὶ ψυχραίνουσι καὶ τὸ δέρμα, καὶ βλάβας τῇ ὑγιείᾳ ἐπιφέρουσι. Διὰ τοῦτο οἱ φοροῦντες κατάσαρκα βαμβυκερὰ πρέπει νὰ φορῶσι ἐπὶ τούτων καὶ μάλλινον ἐνδυμα, ἵνα ἐμποδίζηται ἡ ταχεία ἐξάτμισις καὶ ἡ ἐκ ταύτης περιψυξίς (διεξοδικώτερον ἰδὲ Συνεκδ. ὑγιεινὴν ἐκδ. Β'. σελ. 68).

Τούτων οὕτως ἔχοντων, ἔπεται ὅτι τὰ μάλλινα ἐνδύματα, κατάσαρκα φορούμενα, ἀφελοῦσι τοὺς λεμφικῆς κρᾶσεως, τοῖς γέροντας, τοὺς ἀδυνάτους, τοὺς κατοικοῦντας εἰς θαλάμους ὑγροῦς, εἰς τόπους ὑγροῦς, κειμένους πλησίον ὑγρῶν τόπων, ποταμῶν, λιμνῶν, κλπ. εἰς πάντας τοὺς ἄλλους εἰσὶν ἀκατάλληλα.

Οἱ ἔχοντες συμμικτοὺς κρᾶσεις οἱ αιματολεμφικοὶ, καὶ οἱ αιματοχολερικοὶ δύνανται νὰ φορῶσι κατάσαρκα μάλλινα· ἀλλὰ ταῦτα πρέπει νὰ ἔχωσι τὰ νήματα πολὺ ἐστριμμένα καὶ νὰ ἔχωσι πύρρους κενούς, νὰ ᾧσι δεκτικῶτά· διότι οὕτως ἐμποδίζουσι τὴν προσβολὴν τῆς ἔξωθεν θερμότητος καὶ τοῦ ψύχους· καὶ διὰ τῶν μεγάλων πύρρων τῶν ἀφίνοῦσι νὰ γίνηται ἡ ἐξάτμισις τῆς ἀδήλου διαπνοῆς, δι' ἧς ἀφαιρεῖται ἡ πλεονάζουσα θερμότης.

Γ'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Περὶ ἀρρώστου.

Ἡ πρόσκλησις ἰατροῦ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ νοσοῦντος πρέπει νὰ γίνηται μετὰ μεγάλης περισκέψεως. Προσκάλεσον ἐκεῖνον τὸν ἰατρὸν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔχεις ὑπόληψιν καὶ πεποιθήσιν, διότι μεγάλως συντελεῖ εἰς τὴν θεραπείαν ἡ πίστις τοῦ νοσοῦντος εἰς τὸν ἰατρὸν. Ἀτυχῶς τινες περισσοτέρου προσέχουσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν σκυτοτόμου, ἢ ράπτου, κλπ. παρὰ πρὸς ἐκλογὴν ἰατροῦ τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ πεποιθήσεώς τῶν. Κατὰ δὲ τὸν Κέλσον (πρὸς μ. Β.) κἀκεῖ οὐ μόνον τὸν ἰατρὸν τῆς πεποιθήσεως καὶ ἐμπιστοσύνης σου, ἀλλὰ καὶ τὸν μάλλον φίλον σου, καὶ πρὸ πολλοῦ γνωρίζοντα τὰ τοῦ βίου σου, τὴν διαίταν, τὴν κρᾶσιν, τὴν ιδιοσυγκρασίαν, τὴν ἔξιν κλ. διότι ταῦτα ἐπιβοηθοῦσι τὸν ἰατρὸν πρὸν τὴν διάγνωσιν, τὴν μέθοδον καὶ τὴν χρῆσιν τῆς θεραπείας.

Ἐπι μάλλον προτιμητέος ἐστὶ σὺν τούτοις ὁ ἰατρὸς, ὁ πάντοτε καὶ ἐπὶ πηλὸν χρόνον διημένην ἔσται τύπων, ἢ ὁ ἀρ-

τιελθόν, ὅστις οὐπω καλῶς ἐγνωρίσει τὸ κλίμα, τὰς ἐπικρατούσας νόσους κλπ. ὁ θεῖος Ἱπποκράτης λέγει περὶ τούτου τάδε (π. ἀερ. ὑδ. τοπ. κ.) «ἐπειδὴν εἰς πῖλιν ἀφικνύται (οἱ ἰατροί), ἢς ἀπειροὶ εἰσιν, ἀνάγκη γνωρίσαι ὅποια θέσις πρὸς τὸν ἥλιον ἢ τοὺς ἀνέμους, ὅποια εἰσιν οἱ ἐπικρατοῦντες ἀνεμοί, καὶ ὅποια ἡ ἰδιότης τοῦ ὕδατος καὶ τῆς γῆς, ἢ διαίτα τῶν ἐγκατοίκων, καὶ αἱ ἐγχώριαι νόσοι, διότι πάντα ταῦτα συντελοῦσι πρὸς τὴν καλὴν διάγνωσιν καὶ ἐπιτυχῆ θεραπείαν.

Οἱ Κινέζοι τόσον μεγάλην σημασίαν δίδουσι εἰς τὸ ἀντικείμενον ταῦτο, ὥστε ὑποβάλλεται εἰς ἰδίαν ἐξέτασιν ὁ νεαρὸς ἰατρὸς περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ἐφελευεῖν τὴν πίστιν τοῦ ἄρρωστου.

Ὁ ἄρρωστος ὀφείλει, ἅμα ἔλθῃ ὁ ἰατρὸς, νὰ διηγηθῆ καταλεπτῶς τὴν ἱστορίαν τῆς νόσου, πῶς ἤρξατο αὐτῆ, ποῖα συμπτώματα ἠσθάνθη κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, τί μετεχειρίσθη, τὸν τρόπον τῆς ζωῆς του, τὴν ἰδιοσυγκρασίαν του, τὰς δσας ὑπέστη ἀσθενείας, πῶς ἐθεραπεύθη, τὰ αἰτία, ἐξ ἧν ἐπῆλθεν ἡ νόσος, κλπ. διότι πάντα συντελοῦσι πρὸς τὴν διάγνωσιν· ὀφείλει προσέτι τὰ πάντα νὰ ἐκμυστηρευῆται, καὶ οὐδὲν ν' ἀποκρύπτῃ ἐνώπιον τοῦ ἰατροῦ· διότι διὰ τούτων συμβοηθεῖ τὸν ἰατρὸν πρὸς τὴν εὐκρινῆ διάγνωσιν καὶ θεραπείαν.

Καὶ οὐ μόνον ὁ ἄρρωστος ὀφείλει οὕτω νὰ συμβοηθῆ τὸν ἰατρὸν, ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ τούτου· διότι καθ' Ἱπποκράτην (ἀφ. Α.) «Δεῖ δὲ οὐ μόνον ἐωυτὸν παρέχειν τὰ δεόντα ποιέοντα, ἀλλὰ καὶ τὸν νοσούντα, καὶ τοὺς παρέοντας, καὶ τὰ ἔξωθεν».

Συνάμα δὲ, ἅμα ἐκλέξῃ τὸν ἰατρὸν τῆς πεποιθήσεώς του, καὶ προσκαλέσῃ τοῦτον, ὀφείλει ἐκτελεῖν ἀπαραβιάτως τὰς ἰατρικὰς διαταγὰς μετὰ πεποιθήσεως, καὶ οὐδὲν ἄλλο νὰ πράττῃ ἀνευ τῆς τοῦ Ἰατροῦ γνώσεως καὶ ἐγκρίσεως,

Ὄφείλει βεβαιῶσαι τὸν ἰατρὸν ὅτι εἰς μόνον τοῦτον ἀναθέτει τὴν θεραπείαν του, καὶ αὐτὸς ἔχει πᾶσαν εὐθύνην, καὶ ἐὰν θεωρῆ ποτε ἀναγκαίαν τὴν σύσκεψιν καὶ ἄλλου ἰατροῦ, δύναται ποιεῖν τοῦτο κατὰ τὴν βούλησιν του ὡς πρὸς τὸν χρόνον καὶ τὰ πρόσωπα. Τὸ ἐπικρατοῦν ἔθος εἰς τὸ πρότερον ἢ ἐπιβάλλειν τῷ ἰατρῷ ἰατροσυμβούλιον, ἀνευ τῆς προτάσεως τοῦ ἰατροῦ, εἶνε σχεδὸν πάντοτε ἐπιβλαβὲς τῷ ἀσθελεῖ, καὶ ἀλυσιτελὲς πρὸς τὴν θεραπείαν. Ἐκ τοῦ τοιούτου ἰατροσυμβουλίου σπανίως προκύπτει ὠφέλεια πρὸς τὴν θεραπείαν, διότι ὁ ἐπιβεβλημένος ἰατρὸς εὐχερέστερον πρᾶ-

τείνει καὶ προσθέτει νέον τι πρὸς θεραπείαν, τὸ ὅποιον ὁ ἰπισκεπτόμενος ἰατρὸς ἀναγκάζεται ἢ νὰ παραδεχῆ ἢ παρὰ τὴν πεποίθησιν του, ἢ ν' ἀποκρούσῃ, ἐὰν ἔχη ἰλίαν, χάριν τῆς ὠφελείας τοῦ ἄρρωστου, καὶ τότε δυσαρεστήσει τὸν προσθετὸν ἰατρὸν· ἄλλως χάριν ἀβροφροσύνης καὶ παρὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἄρρωστου ἐὰν ἀποδεχθῆ ἀναντιρρήτως τὰ ἐκείνου, πῖλιν οὐ καλὸν τῷ ἀσθελεῖ. Οὕτω χαλαροῦται ὁ ζῆλος τοῦ ἀρχικοῦ ἰατροῦ, ὅστις εὐρίσκεται ὑπὸ δευτῆν θέσιν· διότι ἐὰν μὲν παραδεχθῆ τὰ τοῦ προσθετοῦ ἰατροῦ, καὶ ἀποθάνῃ ὁ ἄρρωστος, δώσει λόγον εἰς τὴν συνείδησιν του· ἐὰν δὲ ἀποκρούσῃ τὰ ἐκείνου, καὶ ἀποθάνῃ ὁ ἄρρωστος, ἡ εὐθύνη πάλιν πίπτει κατ' αὐτοῦ, καὶ ἡ κατακραυγὴ αὐξεται. Τούτου ἐνεκεν ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι.

«Ἢ εἴσοδος πολλῶν ἰατρῶν μὴ ἀπώλεσεν».

Τὸ ἰατροσυμβούλιον τότε μόνον ὠφελεῖ, ὅταν προκλήσῃ τοῦτο ὁ τὸν ἄρρωστον ἐπισκεπτόμενος ἰατρὸς, καὶ καλέσῃ τὰς ἰατροὺς ἐκείνους, μεθ' ὧν ἔχει σχέσιν, καὶ δύνανται συζητήσαι τὰ τῆς διαγνώσεως καὶ θεραπείας. Ἐπι δὲ μείζων βλάβη ἔσεται, ἐὰν οἱ περὶ τὸν νοσούντα δεικνύουσι πλείονα πίστιν εἰς ἄλλον ἰατρὸν ἐκ τῶν τοῦ ἰατροσυμβουλίου, καὶ θέλωσιν ἀπδεχθῆναι τὴν γνώμην αὐτοῦ· ὁ τακτικῶς ἐπισκεπτόμενος τὸν ἀσθελεῖ ἀπόλλυσιν αἰθῆς τὸν ζῆλόν του καὶ ἡ θεραπεία γενήσεται ἀτάκτως πρὸς βλάβην τοῦ ἀτυχοῦς ἄρρωστου. Πάντων δὲ τούτων ἀρχικοὶ αἰτιοὶ εἰσιν οἱ περὶ τὸν νοσούντα, οἵτινες προκαλοῦσι τοιαῦτα ἰατροσυμβούλια.

Α' ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Περὶ αἱματεμέσεως.

Συμβαίνει ἐνίοτε αἰφνης ἐμετὸς ἐμπεριέχων ὕλην αἱματος, προερχομένην ἐξ αἱμορραγίας ἐπιγιγνομένης ἐντὸς τοῦ στομάχου· διὰ τοῦτο καὶ γαστρορραγία ἐκλήθη παρὰ τῶν ἰατρῶν.

Τὰ ἐπιφέροντα ταύτην αἰτία εἰσιν σφοδροὶ ἐπικρούσεις, ἢ κίσεις ἐπὶ τοῦ στομάχου, αἰφνιδία ἐμβροχὴ ἐν ψυχρῷ ὕδα-

τι τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν· ψυχικὴ συγκίνησις καὶ ταραχὴ· ἰσχυρὸς ἐμετός· εἰσαγωγή εἰς τὸν στόμαχον δηλητηρίου, κλπ.

Γίνεται ἡ αἱματέμεσις συνήθως μετὰ βαθέος πόνου ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὑποχονδρίου, ἄλλοτε ἄνευ πόνου. Ἐπιφέρει καταβολὴν τῶν σωματικῶν δυνάμεων ἀναλόγως τῷ ποσῷ τοῦ ἐμετοῦ· θάμβος, ὀχρότητα προσώπου καὶ ψυχρότητα ἄκρων.

Τὸ ἐμούμενον αἷμα ἔχει χροῖμα ὑπομέλαν, καὶ ἐνίοτε μέλαν, ὅτε καλεῖται μελαίνη, καθὼς καὶ αἱ ἀφεδεύσεις γίνονται μελαναί.

Θεραπεία. Ἐυτελής ἀποχὴ τροφῶν, ἐυτελής ἀνάπαυσις ἐπὶ ὀριζουτίας θέσεως, πύσιν πύσιν ὀξυῶν καὶ ψυχρῶν συναπισμοὶ ἐπὶ τοῦ πέλματος (κοίλου) τοῦ ποδός, ἢ θερμὰ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιθέματα· ἐσωτερικῶς δοθῆτω πύσιν ψυχροῦ ὕδατος δραμ. 50 μετὰ 20 ἢ 30 σταγμάτων περχλωρούχου σιδήρου, κλπ. Ἐὰν ὁ πῖσις ἢ πληθωρικὸς, φλεβοτομηθῆτω. Τὰ ἄλλα θεραπευτικὰ μέσα ἀνάγονται εἰς τὴν παρουσίαν Ἰατροῦ.

Ἐνίοτε συμβαίνει αἱματέμεσις ἐκ τῆς ροῆς τοῦ αἵματος εἰς τὸν στόμαχον ἕνεκεν αἱμορραγίας τῆς ρινός (ἐπιστάξεως). Ἡ φύσις μὴ ἀνεχόμενη τοῦτο ἐν τῷ στομάχῳ ἀποβάλλει διὰ τοῦ ἐμετοῦ, καὶ ἐνίοτε καὶ διὰ τῆς ἔδρας· (περὶ ἐπιστάξεως εἰς τὸ ἐπόμενον φ. οὐλλον.)

Ε'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Μαγνησία Θεϊκή.

Κοινῶς καλεῖται ἄλας τῆς ἀγγλιτέρας. Παρέχει τὸ εὐκολώτερον, εὐποριστάτερον, (εὐθηνότερον) καὶ ἥττον ἐπιβλαβὲς καθάρσιον· ἐπιφέρει ταχὺ ἀποτέλεσμα ἄνευ ταραχῆς καὶ πόνων, μόνον βορβορυγμὸς παρέχει ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἐντέρων, κινεῖ ὑγρὰ πολλὰ ὀρώδη, ἐπιφέρει δίψαν ἐν τῷ διαστήματι τῶν ἐκκενώσεων· ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει δὲν πρέπει νὰ πίνῃς ὕδωρ· διότι ἐμποδίζεται ἡ ἐνέργεια· ἐπιταχύνεται καὶ αὐξάνεται ἡ δύναμις τοῦ καθαρσίου τούτου, εὖ ἐν τῷ μεταξὺ πῖσις μικρὸν ποσὸν οἴνου ἢ ἀρώματικὸν ποτὸν, διὰ τούτου ἢ προσθήκῃ ἀρωματικῶν ὕδατος αὐξάνει τὴν ἐνέργειαν τοῦ καθαρσίου τούτου.

Γίνεται διὰ ταύτης οἰκτικὸν καθάρσιον οἰκονομικὸν ἐξαιρετὸν οὕτω πως.

Δόσις θεϊκῆς μαγνησίας δραχμ. 12 ἕως 16, ἄκρον τοῦτο

ἐντὸς 60 δραμῶν ὕδατος πηγμίου καὶ ἀνακίνησον διὰ κοχλιαρίου ἄχρις οὗ διαλυθῇ τὸ ἄλας· εἶτα προσθεῖς ὄπῳ ἐνὸς μετρίου λεμονίου, καὶ δύο μεγάλα κοχλιάρια σακχάρου. Ἀνακάτωσον μέχρι διαλύσεως τοῦ ζακχάρου. Πίε τὸ ἥμισυ, καὶ μετὰ τέταρτον ἢ ἡμίσειαν ὕδωρ καὶ τὸ ὑπόλοιπον. Μὴ πίνε κατόπι ὕδωρ καὶ ἂν διψῆς, ὁ μόνον δραμ. θεϊκῆς μαγνησίας μετὰ ἐνὸς κόκκου ἐμετικῆς τρυγῆς διαλελυμένα ἐντὸς 50 δραμ. ὕδατος, καὶ ἀρώματος τινὸς ἀποτελεῖται ἐξαιρετὸν καθάρσιον, ὅπερ εἰς τινας φέρει καὶ ἐμετὸν ἀβλαβῆ. (ιδεῖ Τ. Α'. Σελ. 175.)

Ἐρώτησις. Διὰ τί συμβουλευέται, ὅταν τὸ πρὸς πόσις ὕδωρ ἦνε ἀκάθαρτον, νὰ προσθέτωμεν ὄπῳ λεμονίου, ἢ ποσὸν οἰνοπνευματώδους ποτοῦ ἢ οἴνου;

Ἀπόκρισις. Τὸ ἀκάθαρτον ὕδωρ ἐμπεριέχει πολλά μικροζωάρια, τὰ ὅποια καθιστῶσι τοῦτο βαρὺ καὶ δύσπεπτον, προξενοῦν χολέρασιν εἰς τὸν στόμαχον. Διὰ τῆς προσθήκης ὄπῳ λεμονίου κλπ. φονεύονται ταῦτα, καὶ κατακίβηται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ δοχείου, καὶ οὕτω γίνεται ὀλιγώτερον δύσπεπτον τὸ ὕδωρ. Προσέτι ὁ ὄπῳ λεμονίου, ἢ ρώμη, ὁ οἴνος, κλπ. εἰσὶν τοιαῦτὰ τοῦ στομάχου λαμβανόμενα ὑπὸ μικρῶν δόσεων.

Οὕτω καὶ τὰ μικροζωάρια τοῦ ἀκαθάρτου ὕδατος καταστρέφονται, καὶ τόνον λαμβάνει ὁ στόμαχος πρὸς ἀπορρόφησιν τοῦ ἐν αὐτῷ ὕδατος.

ΙΑΤΡΙΚΗ ΤΟΥ ΛΑΔΟΥ.

Ἰατρικὸν κατὰ καλαγκαθίου (θηριαγαχάλου).

Τὰ πάθος τοῦτο γεννᾶται ἐπὶ τῶν δακτύλων, εἶνε ὀδυνηρότατον, καὶ διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ· κοινῶς θεραπεύουσι τοῦτο διὰ τῆς ρίζης τοῦ χόρτου σκολλύμου (σκοκλιμάμβρι), ἢ ὅποια, ἀφ' οὗ γένη κίνις, ἐνοῦται μετὰ μέλιτος καὶ ἐπιτίθεται. Καὶ ὁ ὄπῳ τοῦ βοτάνου τούτου ἐκ τῆς πίεσεως τῶν χλωρῶν φύλλων συλλεχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς ἐπὶ τῆς πληγῆς θεραπεύει.

Κατὰ ἐπωδύνου ἀποστήματος.

Ἡ χολή τοῦ χοίρου ἐπαλειφομένη ἐπὶ τοιαύτου οἰδήμα-
τος καταπαύει τοὺς πόνους, καὶ διαλύει τὸ οἴδημα.

Προφυλακτικὸν κατὰ τῆς ἐκτρώσεως τῶν φορέων

Ἡ χολή τοῦ ἀκωνοχοίρου (σκυταχοίρου) διδομένη
ἐσωτερικῶς κατὰ διαφόρους ἐπαχίς ὠφελεῖ πρὸς προφυλα-
ξιν τῆς ἐκτρώσεως.

Ἐὰν τοῦτο ἀληθές, πιθανὸν νὰ ὠφελεῖ ὡς προφυλακτι-
κὸν ἐκτρώσεως καὶ εἰς τὰς γυναῖκας, τὰς πρὸς ἀπυβουλὴς δια-
τεθειμένας. Δοκιμαστέον.

Περὶ φλεβοτομίας.

Τὸ ποσὸν τοῦ ἐξαχθέντος αἵματος διὰ τῆς φλεβοτομίας
ἀντικαθίσταται ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ὥρας διὰ τοῦ ἄρρῶ,
ὅστις εἶνε ὕδατώδες ὑγρὸν. Τὰ ἐρυθρὰ σφαιρίδια τοῦ αἵμα-
τος ἀναπληροῦνται κατ' ὀλίγον ἐντὸς 28 ἡμερῶν κατὰ τὰ
πειράματα τοῦ Ἀνδράλ καὶ Γαβαρέτου. Ἐὰν λοιπὸν ὑπάρ-
χῃ φλόγωσις γενικὴ ἢκεν κρυολογήματος, ἢ ἢκεν πλη-
θώρας αἵματος, καθ' ἃς περιπτώσεις τὸ αἷμα εἶνε πυκνότε-
ρον καὶ δυσκινητοτερον, καὶ εὐχερέστερον ποιεῖ στάσεις, ἔ-
πειτα ὅτι μία μικρὰ φλεβοτομία ἐκ 40, ἢ 50 δρ. αἵματος
μεγάλως ὠφελεῖ, διότι ἐπιφέρει ἀραιώσιν τῆς πυκνότητος
τοῦ αἵματος, καὶ ἂν αὕτη ἐπιμένῃ ἐκ νοσολογικῆς αἰτίας, ἢ
φλεβοτομία δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ. Ἐν τοιαύταις περιστά-
σεσιν ἡ φλεβοτομία εἶνε πολύτιμος καὶ εὐεργετικὴ. ὡσαύ-
τως εὐεργετικὴ εἶνε καὶ ὅταν ἐξ ἄσθματος γένη συμπίρησις
αἵματος εἰς τοὺς πνεύμονας, καὶ ἐν γένει ὅταν ὑπάρχῃ ἰσχυ-
ρὰ φλόγωσις τῶν ὀργάνων τοῦ θώρακος διότι ἀμέσως ἀνα-
κουφίζει ἐκ τῆς ἀγωνίας τὸν πάσχοντα. Ἄνευ τῶν τοιαύτων
περιπτώσεων ἡ φλεβοτομία εἶνε ἀνωφελής, καὶ ἐνίοτε ἐπι-
βλαβής, ὡς ἐστὶ καὶ πᾶν ἱατρικὸν, ὅταν τὸ μεταχειρίζηται τις
ἀναρμοδίως.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς φλεβοτομίας εἶνε χαλαρωτικὸν, (ἀ-
τισθενικὸν) ἀναλόγως τοῦ ἐξαγομένου ποσοῦ. Διόπερ ὁ σο-
φὸς Ἀριστοτέλης (περὶ αἰτίων) λέγει.

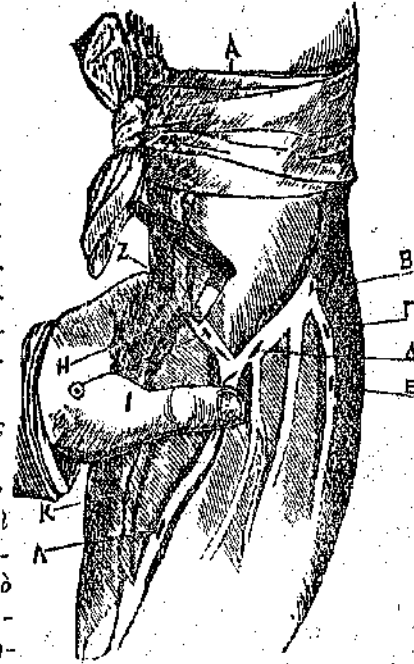
Ἡ τοῦ καθαροῦ καὶ ὑγιανοῦ αἵματος ἀποχώρησις ἐκλυ-
πτικὴ, δηλαδή παραλύει καὶ χαλαρώνει τὸ σῶμα ἢ φλεβο-
τομία, ὅταν ὁ ἄνθρωπος καλῶς ἔχων φλεβοτομηθῇ. Ἐἶνε

λοιπὸν ὠφέλιμος κατὰ τῶν πληθωρικῶν φλογώσεων ὄξεν ἢ
χρονίων. ἰδίως πάντοτε ὠ-
φελεῖ ὅταν ὁ πάσχων ἦνε
νέος καὶ ρωμαλέος, καὶ
ὑποφέρει ἐξ ἄφεις ἐκ συμ-
φρησεων ἀνωφελῆς καὶ
μᾶλλον ἐπιβλαβῆς εἰς
τοὺς ἀδυνατάτους, καὶ ἐξη-
σθενημένους ἐκ τῆς ἡλι-
κίας, δυστυχίας, καὶ χρο-
νίων παθῶν, καὶ εἰς τοὺς
ἔχοντας σάρκας χαλα-
ρὰς καὶ ὑγρὰς, εἰς τὰς
χλωρωτικὰς, κλπ.

Πολλάκις ὠφελεῖ ὡς
προφυλακτικὴ κατὰ τῶν
ἐπιδημικῶν φλογιστικῶν
νόσων, γιγνομένη ἐπὶ
νέων προσώπων ἰσχυ-
ρῶν, πληθωρικῶν. Πρὸ
τῆς ἀναφύσεως τῆς εὐ-
λογίας ἐὰν φλεβομη-
θῇ μετρίως ὁ ἔχων
τὸν πυρετὸν καὶ εὐέκτης
ὄν, τὸ ἐξάνθημα ἐκχύ-
νεται ἐλαφρῶς.

Ἡ φλεβοτομία λοιπὸν
ἐνεργουσα τύσων ταχέως
ἐπὶ τοῦ διοργανισμοῦ εἶνε
χρησιμωτάτη καὶ σωτή-
ριος πρὸς θεραπείαν πολ-
λῶν νόσων, ἐὰν γίνεται
μετὰ περισκέψεως.

Ἐὰν ἡ φλόγωσις ἐξακολουθῇ ἰσχυρῇ, δύναται νὰ ἐπανα-
ληφθῇ ἡ φλεβοτομία δις καὶ τρίς κατὰ τὴν κρίσιν, γένος, ἡ-
λικίαν καὶ σωματικὴν κατάστασιν τοῦ πάσχοντος. Ἰδίως
ὠφελεῖ ἡ φλεβοτομία κατὰ τῶν φλογώσεων τῆς βλενομεμ-
βράνης καὶ τῆς ὀρρομεμβράνης τοῦ περιτονίου, τῶν πλου-
ρικῶν σάκκων, τῆς περικαρδίτιδος, κατὰ τῆς πνευμονίας,
καθ' ἣν φλογίζεται καὶ τὸ παρέγχυμα τῶν πνευμόνων.

Φλεβοτομία τοῦ βραχίονος.
I Ἡ ἀριστερὰ χεῖρ τοῦ φλεβοτόμου καὶ
τοῦσα τὸν βραχίονα πιεζει διὰ τοῦ ἀν-
τιχειρὸς δακτύλου I. I τὴν μέσην φλέβα
ὑπὸ τὴν γωνίαν, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς χει-
ρὸς ἐμπίγει ἐλαφρῶς τὴν ἀκίδα τοῦ
νυστερίου ἐπὶ τῆς ἀνω ἢ καὶ κάτωθι
χώρας τῆς μέσης κεφαλικῆς φλεβὸς Θ.
II. Δύναται γενέσθαι φλεβοτομία καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων θέσεων τῶν ἄλλων φλε-
βῶν, ὡς παρίσταται ἐπὶ τῆς εἰκόνης
ταύτης. Ὑπὸ τὰ στοιχ. B. Γ. A. B.

Παρά τῶν ἰατρῶν ἡ φλεβοτομία λαμβάνει διάφορα ὀνόματα, κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς χρήσεως αὐτῆς. Καλεῖται ἀντιφλογογιστικὴ ὅταν γίνηται, πρὸς ἐλάττωσιν ἢ καὶ ἀπόσβεσιν φλογώσεως.

Ἐκκενωτικὴ ὅταν γίνηται πρὸς ἀφαίρεσιν περισσεύοντος αἵματος. Ὅθεν ὠφελεῖ κατὰ τῆς αἱματώδους πληθώρας τῶν εὐεκτῶν, εἰς τὰς γυναῖκας, τὰς ἐχρῦσας ἐπίσχεσιν τῶν ἐμμήνων, οὐσας δὲ ἰσχυρὰς τὸ σῶμα· προσέτι ὅταν ὑπάρχῃ ἰπνωδία μετὰ τὸ φαγητόν, ὅταν ὑπάρχῃ σκοποδύνη, κεφαλαλγία ἐκ συμφορήσεως· ὅταν γίνηται ἐπίσταξις, αἱμορραγία αἱμορροϊκὴ ἢ πνευμονικὴ. Γίνεται ὠφελιμωτέρα ὅταν γίνηται πλησίον τοῦ ὑφισταμένου ὄργάνου τὴν πληθώραν. Ὅταν ὁμως ἐπισυμβάλῃ πληθώρα εἰς τοὺς μὴ αἱματώδεις καὶ ἀδυνάτους, ὠφελιμωτέρᾳ εἰσιν τὰ καθαρτικὰ καὶ τὰ ἰδρωτικά.

Ἀντισπασμωδικὴ καλεῖται ὅταν γίνηται πρὸς παύσιν τῶν σπασμῶν· ὠφελεῖ ὅταν τὸ νευρικὸν σύστημα ὑφίσταται ὑπερτόνωσιν, ὑπεραισθησίαν· ὅταν ἰπάρχῃ παραφροσύνη ἢ παρακοπή, ὡς συμβαίνει ἐνίοτε κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐξανθηματικῶν πυρετῶν.

Καταπραϋντικὴ καλεῖται, ὅταν γίνηται πρὸς ἀνακούφωσιν πυρετοῦ, πόνου, νευραλγίας, ὡς συμβαίνει ἐνίοτε εἰς τὴν ἰσχυράδα, εἰς τὴν προσωπικὴν νευραλγίαν, εἰς τινὰς ὀξείας ὀφθαλμίας κλπ. Ἀντιδεικνύεται εἰς τὰς νευραλγίας τῆς κεφαλῆς, τὰς μεσσυπλευρίους, τὰς νεφριτικάς, τὰς ἠπαδικὰς, τὰς ρευματικάς, ὅταν ἴσιν πρὸδρομοὶ τοῦ κακοήθους πυρετοῦ.

Ἀντιπερισπαστικὴ ὀνομάζεται, ὅταν γίνηται μακρὰν τῆς πασχούσης χώρας, ἵνα προκληθῇ ἀντίθετος φορὰ τοῦ αἵματος. Γίνεται φλεβοτομία τοῦ ποδός, ὅταν ὑπάρχῃ αἱμορραγία τῶν πνευμόνων. Ἰδίως εἰς τὰς γυναῖκας, τὰς ὑφισταμένας ἐπίσχεσιν ἐμμήνων. Ἐν ᾧ ἡ ἐκκενωτικὴ φλεβοτομία γίνεται πλησίον τοῦ πάσχοντος ὄργάνου. Ἡ ἀντιπερισπαστικὴ φλεβοτομία καλεῖται καὶ ἀντιιδραστικὴ, διότι ἡ μακρὰν τοῦ πάσχοντος μέρους ἐξαγωγή τοῦ αἵματος ἐπιφέρει φορὰν τούτου ἀντίθετον.

Ἡ τοῦ βραχίονος φλεβοτομία, ἐν συνόλω εἰπεῖν, γίνεται κατὰ τῶν φλογιστικῶν παθήσεων τοῦ στήθους, τῆς κοιλίας, τῆς πλευριτίδος· ἀλλὰ τότε ἔστω ἐπὶ τὸ ἐγγύταρον ταύτης, δηλαδὴ ἐὰν τὸ δεξιὸν τοῦ θώρακος πάσχη, γενέσθω ἐπὶ τῷ

δεξιῷ βραχίονος· ἀντίθετος δὲ κατὰ τῆς ἡμιπληγίας.

Ὅταν γίνηται πρὸς ἐμμηνα, γενέσθω ἐπὶ τοῦ ποδός μετὰ τὴν περίοδον τούτου. Ἐὰν ἡ ἀνάγκη ἐπιβάλλῃ ἵνα γείνη ἐν τῷ μεταξὺ τῆς περιόδου τῶν ἐμμήνων, γενέσθω εἰς τὸν βραχίονα, ἀλλὰ τότε ἀνάγκη γενέσθαι καὶ ἄλλη φλεβοτομία κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἐμμήνων ἐπὶ τοῦ ποδός.

Ἡ φλεβοτομία, ἐν γένει εἰπεῖν, ἐξάγει τὸ αἷμα ἐξ ὄλου τοῦ διοργανισμοῦ. Εἰδικώτερον δὲ ἐκ τῶν μερῶν ἐνθεν διακλαδύονται αἱ τεμνόμεναι φλέβες.

Τὸ διὰ τῆς φλεβοτομίας ἐξαγόμενον ποσὸν ἐν 24 ὥρ. τοῦ αἵματος ἔστω κατὰ γενικὰν ὄρον ἐκ 50 ἢ 60 δραμ. ἀλλὰ τὸ ποσὸν τοῦτο ἀφεται κατὰ τὰς ἡλικίας, γένος κρᾶσιν, ὥρας τοῦ ἔτους, κλίμα, ποιότητα τοῦ ἐξαγαμένου αἵματος καὶ τοῦ αἵτους τῆς νόσου. (ἀκολουθεῖ.)

ΠΑΝΤΟΙΑ.

Περὶ τῆς πόσεως ψυχροῦ ὕδατος.

Τὸ καθαρὸν πηγαίου ὕδαρ, πινόμενον δροσερὸν καὶ μετρίως, ἐλαττώνει τὴν δίψαν, καὶ ἐπαυξάνει τὴν ἔκκρισιν τοῦ σιέλου. Ἀραιώνει τὴν πυκνότητα τοῦ αἵματος, καὶ πράττει τὸ νευρικὸν σύστημα. Ἐὰν ὁμως ἦνε πρὸς ψυχρὸν, τὸ τῶσον ἀθῶον ὕδαρ, καθίσταται ἐπικίνδυνον, ὅταν ποθῆ, καθ' ἣν στιγμήν τὸ σῶμα εἴνε ἰδρωμέον οὐχὶ αὐτομάτως, ἀλλὰ κατόπιν μεγάλου κόπου, ἢ ὅταν ὁ στόμαχος ἦνε κενός, ἢ ὅταν γίνηται ἡ πέψις μετὰ τὸ φαγητόν. Ὅθεν καθ' ὅλας ταύτας τὰς περιπτώσεις πρέπει ἕκαστος ν' ἀποφεύγῃ τὴν πόσιν πολὺ ψυχροῦ ὕδατος· διότι ἡ πόσις τοῦ πολὺ ψυχροῦ ὕδατος διακινεῖ αἰφνιδίως τὴν ἀθῆλον διαπνοήν. Ἐκ δὲ τῆς διακοῆς ταύτης γίνονται μεγάλαι βλάβαι κατὰ τῆς ὑγιείας· γίνονται συμφορήσεις, αἱμορραγίαι καὶ φλογώσεις, βρογχίται, υπατίται, ἐντερίται, κλπ. Τὸ ποθὲν τότε ὕδαρ μένει εἰς τὸν στόμαχον, οὐδὲ ἀπορροφᾶται ταχέως καὶ ἐπιφέρει μεγάλην κακουχίαν.

Ἴνα προληφθῇ πᾶν ἐπιβλαβὲς ἐνδεχόμενον ἀποτέλεσμα, εἴνε ἀνάγκη μετὰ τὴν πόσιν ψυχροῦ ὕδατος, ἢ περιποίηση ὁ πεποκός, ἵνα προκαλέσῃ τὴν ἐπαυξήσιν τῆς ἀθῆλου διαπνοῆς. Τὸ αὐτὸ γίνεταί καὶ ἐκ τῆς ἀθρίας βρώσεως παγωτοῦ. Ἐὰν

δὲν θέλη τις ποιῆσαι περίπατον, τότε πρέπει νὰ προσθέσῃ εἰς τὸ ψυχρὸν ὀλίγην ρώμην, ἢ ἄλλο τι οἰνοπνευματώδες.

Τὴν τοιαύτην προφύλαξιν πρέπει ἰδίως νὰ λαμβάνωσιν οἱ ἀδύνατοι καὶ καχεκτικοί, αἱ γυναῖκες, οἱ γέροντες, καὶ τὰ παιδιά. Οἱ ῥωμαλεοὶ καὶ οἱ αἱματώδεις ἀντέχουσιν, καὶ σπανίως βλάπτονται.

Γνωστὸν ἔστω ὅτι ἡ πόσις δροσεροῦ ὕδατος, ὅταν τὸ σῶμα εὐρίσκηται εἰς ἀνάπαυσιν καὶ ἂν ἦνε ἰδρωμένον καὶ θερμὸν δὲν εἶνε ἐπικίνδυνον· διότι ταχέως ἀπορροφᾶται ἐν τῷ στομάχῳ, καὶ ὁ ἰδρὼς ἀῖξεται ἔτι μᾶλλον.

Ἐάν τὴν νύκτα ἀναγκάζησαι νὰ πλῆς ὕδωρ καὶ ἦσαι ἰδρωμένος, λάμβανε τὸ ἄγγος μὲ τὰς παλάμας τῶν χειρῶν, οὕτω διὰ τῆς ψύξεως τούτων πραῦνεται ὁ ἰδρὼς, καὶ ἡ πόσις γίνεται ἀβλαβής. Διὰ τοῦτο ἐάν αἱ χεῖρες ὦσιν ἐν ὥρᾳ ἰδρωτός· ἐκτὸς τοῦ καλύμματος καὶ ψυχωνται, καταπαύει ὁ ἰδρὼς.

Ἀναβλάστησις μελῶν ζώων.

Ἡ πλαστικὴ δύναμις εἰς τινα ζῶα εἶνε τόσον μεγάλη, ὅστε εἰς ὕα τμήματα διαιρεθῆ τινῶν τὸ σῶμα, εἰς τόσα ἀναγεννᾶται. Εἰς ἄλλα ὅμως μεγαλύτερου ἀναστήματος ἡ πλαστικὴ δύναμις ἐνεργεῖ μεγάλως πρὸς ἀναβλάστησιν τῶν κοπέντων ποδῶν. Τοῦ καρκίνου οἱ πόδες κοπέντες ἀναβλαστάνουσιν ἐντὸς τριῶν ἐβδομάδων. Τούτου ἕνεκεν ἐν Ἰσπανίᾳ ὑπάρχουσιν ἐργαστήρια, ἐνθα πωλοῦνται οἱ πόδες καρκίνων χρησιμεύοντες πρὸς παραγωγὴν ζωμοῦ εὐόσμου καὶ θρεπτικοῦ.

Τῆς σαλαμάνδρας ἐάν κοπῶσιν οἱ πόδες καὶ ἡ οὐρά, μετὰ τινὰς ἐβδομάδας ἀναγεννῶνται καὶ αὐτοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐάν ἐκβληθῶσιν, ἀναγίνονται.

Κατὰ τὸ λέγειν τινῶν φυσιολόγων καὶ τοῦ κοχλίου (σαλιγγα ἢ σαλιγγάρου) ἐάν κοπῆ ἡ κεφαλὴ, πάλιν ἀναγεννᾶται.

Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ ἐπήρεια ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται ἐπιαθητοτέρα εἰς τοὺς πάσχοντας ἐκ κατάρρου τῆς κύστεως. Ἡ τοιαύτη εὐαισθησία ἀῖξεται, ὅταν ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦνε ξηρὰ καὶ θερμὴ, ἢ ὅταν ὁ ψυχρὸς καιρὸς μεταβάλληται εἰς ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν κατάστασιν. Οἱ γέροντες, ὅσοι πάσχου-

σιν ἐκ τῆς νόσου ταύτης, προλέγουσι τὰς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαίρας ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῆς μεταβολῆς τῆς καταστάσεως τῶν οὐρῶν αὐτῶν.

10 στάγματα βάμμυρος Ἰωδίου τρεῖς τῆς ἡμέρας λαμβανόμενα θεραπεύουσι τὸν διαλείποντα πυρετὸν, τοῦτο βεβαίως ὁ ἰατρὸς Γρίννης δοκιμαστέον.

Ἡ θεϊκὴ σόδα θεωρεῖται ὡς τὸ ἐνεργητικώτερον ἀντίδοτον κατὰ τῶν ἐκ τοῦ φενικοῦ οὗξέος δηλητηριάσεων.

Τὸ ξύλον σασαφράς βεβαιούται ὅτι εἶνε ἀντίδοτον κατὰ τῶν δηλητηριωδῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ ὑσκυάμου.

Οἱ νηστεύοντες, ἢ μᾶλλον οἱ μὴ τρώγοντες κρέας καὶ κρεατώδεις τροφάς, καθίστανται μελαγχολικοί, καὶ τὴν φωνὴν ταπεινῶν.

Ἐπίσκοπος τοῦ ἀπομακρύνειν τοὺς μύρμηκας ἐκ τῶν δένδρων.

Χορδὴ κεπαλαιωμένη ἠλειμμένη μετ' ἐλαίου, καὶ εἶτα διὰ πίσεως, καὶ περιζώνουσα τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου, ἐμποδίζει τὴν ὑπὲρ ταύτην μετάβασιν τῶν ζωφίων τούτων· ἡ ὁσμὴ τῆς τοιαύτης χορδῆς ἀηδιάζει ταῦτα ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ τὰ κελίματα ἐπὶ τοῦ δένδρου καταπίπτουσιν.

Ἄλλος τρόπος.

Διάλυσον αἰθάλην (καπνιὰν) εἰς ποσὸν ἐλαίου κανάβως, καὶ διὰ τοῦ ὑγροῦ τούτου ἀλειφθεὶς πέριξ τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου, οἱ μύρμηκες οὐδύλως πλησιάζουσι.

Πρὸς καταστροφὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μέθοδοι· μία τούτων ἀσφαλεστέρα εἶνε τὸ νὰ ἐπιχύσῃ τις ὕδωρ ἐν τῷ ὀπίῳ ἔβρασιν καραβίδαι. Ἐν γένει δὲ ὅπου ὑπάρχουσι καραβίδαι ἐκείθεν φεύγουσιν οἱ μύρμηκες. Ὡσαύτως τὸ ὀρίγανον, καὶ αἱ ἕμοιαι ὁσμὰ ἀποδιώκουσι τοὺς μύρμηκας.

Ἐάν ἔχῃς ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μύρμηκας, ἐπίθεσον ἐνθεὶ ἐξέρχονται οὗτοι καραβίδας, ἢ ἐπιχύσου ζωμὸν τούτων, ἢ ὀρίγανον, ἢ ἡδέοσμον, καὶ πᾶν ἄλλο ἀρωματικὸν φυτὸν.

ΣΤΥΓΓΡΑΦΑΙ Ι. Π. ΠΥΡΡΑ.

- Συνέκδημος ὑγιεινὴ ἔκδοσις Β'.
- Συνέκδημος Ἱατροδικαστικὴ τόμ. 5.
- Ἐγχειρίδιον φυσικῆς πειραματικῆς ἔκδ. Β'.
- Πραγματεία περὶ λουτρῶν ἔκδ. Α', Β', καὶ Γ', δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ Παραφοίβῳ.
- Πραγματεία περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἀρμαδίου πολιτεύματος ὑπὸ φυσικὴν ἔποψιν.
- Ἱστορία τῶν δι' ὕδατος ὠρολογίων.
- Πραγματεία περὶ τοῦ Καφέ.
- Διατριβὴ περὶ βαμβάκοπυρίτιδος.
- Περὶ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας χολέρας.
- Περὶ ἀρσεως τῶν κεραυνιαγωγῶν.
- Χρηστοθήθεια τοῦ λαοῦ.
- Περὶ τῆς μὴ τομῆς τοῦ κορινθιακοῦ ἴσθμοῦ.
- Λόγος πανηγυρικὸς ἐπὶ τῆς καταθέσεως τοῦ θεμελίου λίθου τῶν ἐν Τριπόλει ἀνακτόρων.
- Ἐφημερίς Βελτίωσις 12 ἐτῶν.
- Φοῖβος ἐτῶν Α', Β', Γ', Δ' ἐξακολουθεῖ.
- Παραφοῖβος ἐτῶν Α', Β'.
- Γεωργικὴ ἐξακολουθεῖ.
- Ἐφημερίς "Ἡλιος ἐξακολουθεῖ.

Παλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ φοίβου ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ κ. Ι. Π. Πύρρα.

Συνέκδημος ὑγιεινὴ ἔκδ. Β'	φρ.	6
Ἱατροδικαστικὴ τόμ. 5.....	"	10
Ἐγχειρίδιον φυσικῆς πειραματικῆς.....	"	2
Πραγματεία περὶ τῶν λουτρῶν ἐν τῷ Παραφοίβῳ	"	2
Πραγματεία περὶ τοῦ Καφέ.....	"	1
Πραγματεία περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἀρμαδίου πολιτεύματος ὑπὸ φυσικὴν ἔποψιν	"	1
Περὶ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας χολέρας	"	1
Φοῖβος" τῶν ἐτῶν Α', Β', καὶ Γ', ἀνὰ ...	"	5
Παραφοῖβος" Α' καὶ Β' ἐτους.....	"	2
Γεωργικὴ, ἐτησίαι συνδρομῆ	"	2
Ἡ ἀθώτης θριαμβεύουσα	"	1
Ἱστορία τῶν δι' ὕδατος ὠρολογίων	"	1
Χρηστοθήθεια τοῦ λαοῦ	λεπτ.	25
Περὶ τῆς μὴ τομῆς τοῦ κορινθιακοῦ ἴσθμοῦ	"	50

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ.